

İHH SURİYE FAALİYET RAPORU

Mart 2011 / Temmuz 2017

İHH İnsani Yardım Vakfı Suriye Faaliyet Raporu

Mart 2011 - Temmuz 2017

Danışma Kurulu

Yavuz Dede, *Genel Sekreter*

Hüseyin Oruç, *Mütevelli Heyeti Başkan Vekili*

Osman Atalay, *Mütevelli Heyeti Üyesi*

Durmuş Aydın, *Başkan Yardımcısı*

Yakup Işık, *Yönetim Kurulu Üyesi*

İzzet Şahin, *İnsani Diplomasi*

Murat Kavakdan, *Yurtiçi ve Acil Yardım*

Hazırlayanlar

Abdullah Kibritçi, *Yayın Koordinatörü*

Bekir Arslan, *Yayın Editörü*

Burak Berberoğlu, *Fotoğraf Editörü*

Hüseyin Aydemir, *Sayfa Tasarım*

Ünzile Aydın, *Kapak Tasarım*

© 2017, İHH İnsani Yardım Vakfı

Büyük Karaman Cad. Taylasan Sok. No: 3

34083 Fatih / İstanbul

www.ihh.org.tr +90 212 631 2121

İÇİNDEKİLER

Hakkında	2
Giriş	3
Kısaca Suriye Tarihi ve Savaş	4
Özetle İHH’nın Suriye Çalışmaları	8
Lojistik ve Koordinasyon Merkezleri	12
Barınma Hizmetleri	14
150 Bin İnsanın Yaşam Alanı	16
Temel İhtiyaç Yardımları	18
Günde 750 Bin Ekmek	20
Yetim ve Terapi Çalışmaları	22
990 Savaş Mağduru Çocuğun Yeni Evi	24
Sağlık Çalışmaları	26
Savaşın İzlerini Bedenlerinde Taşıyanlar	28
Eğitim Faaliyetleri	30
Geleceğin İnşasına Katkı	32
İnsani Diplomasi Çalışmaları	34
“Halep’e Yol Açın” Konvoyu	36
Destek Veren Kuruluşlar	38
Yayınlar	39

HAKKINDA

İHH İnsani Yardım Vakfı olarak 25 yıldır dünyanın neresinde olursa olsun sıkıntıya düşmüş, felakete uğramış; savaş, doğal afet gibi sebeplerle mağdur olmuş, zulme uğramış bütün insanlara gerekli insani yardımı ulaştırmak ve bu insanların temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemek için faaliyetler gerçekleştiriyoruz.

Çalışmalarımızı yürütürken Türkiye ile birlikte dünyanın dört bir yanında yardımlaşma, dayanışma ve kardeşlik duygusunun gelişmesini önceliyor, buna yönelik birçok sosyal ve kültürel proje üretiyoruz. Mağduriyet yaşanan bölgelerde faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının geliştirilmesi adına öncü ve rol model olma vazifesini üstleniyor; acil yardımların yanı sıra bölge halkına hizmet verecek, ülkelerin kalkınmasına destek olacak okul, yetimhane, cami, su kuyusu, kültür merkezi, sağlık ocağı, hastane gibi kalıcı eserler inşa ediyoruz. Devletlerarası diplomasinin yeterli olmadığı ve insanların mağdur olduğu her bölgede insani diplomasi çalışmaları yaparak sorunların çözülmesi adına arabuluculuk vazifesi yürütüyoruz.

Çünkü biz iyiliği tüm dünyaya yaymak için çalışıyoruz.

2007 yılında TBMM Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülen İHH İnsani Yardım Vakfı'na T.C. Bakanlar Kurulu'nun 04.04.2011 tarih ve 2011/1799 sayılı kararı ile vergi muafiyeti tanınmış, kamu yararına çalışan vakıf statüsü verilmiştir.

İHH İnsani Yardım Vakfı; Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi (ECOSOC) ve İslam İşbirliği Teşkilatı'na (OIC) danışman statüsünde üye, İslam İşbirliği Teşkilatı İnsani Fonu'na (OICHF) meclis üyesi olmakla birlikte; İnsani Forum (THF), Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı (TGTV), İslam Dünyası Sivil Toplum Kuruluşları Birliği'ne (İDSB) üyedir.

GİRİŞ

2011'de rejimin katliamlarıyla başlayan çatışmaların yayılması ve yoğunlaşmasıyla en az 450 bin insanın hayatını kaybettiği Suriye'deki savaş vahim bir insani krizin doğmasına sebep oldu. BM verilerine göre 6 milyon insan yaşadığı yeri terk edip Suriye içinde başka bölgelere göç etti. 5 milyon insan ise başka ülkelere sığındı. Halen tahmini 1 milyon kişi, kuşatma altındaki bölgelerde yaşıyor ve temel hayat kurtarıcı yardımlardan ve insani destekten mahrum bırakılıyor. Hapishanelerdeki işkence ve kötü muamelenin kontrol-den çıktığı Suriye'de savaşın başlangıcından bu yana 120 binden fazla kişi hapsedildi veya kayboldu, en az 12 bin insan hapiste öldürüldü. Kimyasal silahların, misket ve varil bombalarının hiç çekinmeden kullanıldığı ülkede 20 binden fazla çocuk hayatını kaybetti. Küresel güçlerin menfaat çatışması altında büyük bir yıkım ve mağduriyetin yaşandığı Suriye'de evlerin üçte biri, hastane ve eğitim kurumlarının yarısı yıkıldı; kadim şehirler yerle bir edildi.

Elinizdeki bu rapor, 25 yıllık zorlu coğrafya ve saha tecrübesiyle insanlığın sorunlarına karşı mücadele etmek için var olan İHH'nın, çatışmaların başladığı ilk günden bu yana, Mart 2011 ile Temmuz 2017 tarihleri arasındaki Suriye faaliyetlerini anlatıyor.

KISACA SURIYE TARİHİ ve SAVAŞ

Suriye, tarih boyunca İbranilerden Babillilere, Bizans'tan Memlûklülere kadar birçok köklü medeniyete ev sahipliği yaptı. 402 yıllık Osmanlı idaresinden sonra 1. Dünya Savaşı'nda Fransa'nın yönetimi altına girdi ve 1946 yılında bağımsızlığını kazandı. Hafız Esed'in 1971 yılında yaptığı darbeye iktidara geldiği ülke, ordu ve istihbaratın kontrolü altındaki bir diktatörlüğe dönüştü. Hafız Esed'i o dönemde dünya gündemine taşıyan katliamlarıydı. 1982 yılında Hama'da yaklaşık 40 bin kişi Hafız Esed tarafından katledildi. Suriye'nin o güne kadar gördüğü en büyük katliam olsa da Hama ilk değildi. Ordu güçlerinin farklı bölgelerde yaptığı katliamlarda yüzlerce kişi vahşice öldürülmüştü. O dönemlerde katliamlar kadar yapılaş biçimleri de toplumdaki baskıyı arttırmayı amaçlıyordu. Sivillerin bulunduğu evlerin havan topu ateşine tutulması, mahkumların hücrelerde işkenceyle öldürülmesi ve bir okula toplanan tutsakların yakılarak öldürülmesi gibi olaylarla Suriye halkı katledilmeye başlandı.

29 yıl boyunca ülkeyi yöneten Hafız Esed 2000 yılında ölünce yerine oğlu Beşar Esed geçti. İlk günlerde kurduğu baskılarla babasından farklı olmayacağı anlaşılan oğul Esed, kısa sürede ülkedeki özgürlükleri daha da kısıtlama yoluna gitti.

2010 yılında başlayan Arap Baharı'nın Suriye'ye sıçraması gecikmedi. Tüm kamu kurum ve kuruluşlarının Esed ailesi tarafından yönetildiği ülkede yolsuzluklara ve insan hakkı ihlallerine karşı 2011 yılının ocak ayında sivil ve barışçıl gösteriler başladı. Bu gösteriler Esed'in büyük katliamlara girişmesine yol açtı. Rejimin katliamlarıyla başlayan çatışmaların ülke geneline yayılarak yoğunlaşması vahim bir insani krize ve büyük bir savaşın başlamasına sebep oldu.

2011'den bu yana Suriye'de;

En az **450bin** insan hayatını kaybetti.

Bunun en az **20bin**i çocuk.

120binden fazla insan hapsedildi veya kayboldu.

Hapiste öldürülen insan sayısı en az **12bin**.

5milyon insan başka ülkelere sığındı.

6milyon kişi ülke içinde zorla yerinden edildi.

Daha önceki yıllarda Suriye'ye sığınan 450bin Filistinli mültecinin **280bin**i göç etti.

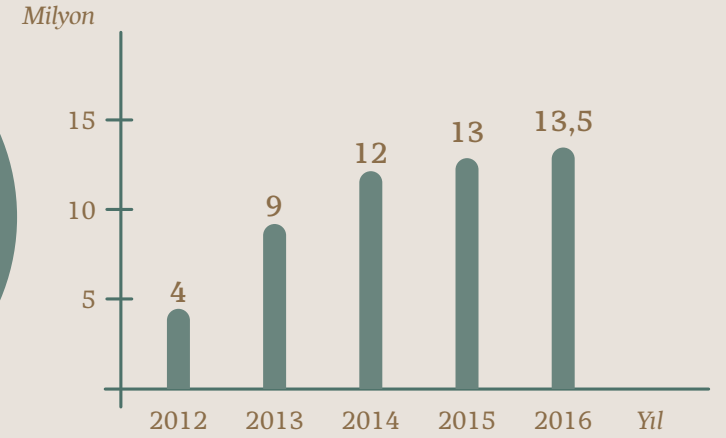
Evlerin **üçte biri**, hastane ve okulların ise **yarısı** yıkıldı.

13.5milyon kişi insani yardıma ihtiyaç duyuyor.

Bunun **5.8milyon** u çocuk.

4.9milyon kişi yardıma sınırlı erişebiliyor.

Bunun **1milyon** u kuşatılmış bölgelerde.

12.8milyon kişi sağlık hizmetine muhtaç.

Her ay **30 bin** kişiye psikolojik travma teşhisi konuyor.

2.8milyon kişi savaştan dolayı engelli.

Özetle İHH'nın Suriye çalışmaları

İHH İnsani Yardım Vakfı olarak savaşın başlangıcından bu yana Suriye'de acil temel ihtiyaç, barınma, sağlık, eğitim, yetim, insani diplomasi alanlarında çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Bunun yanı sıra ülke dışına çıkıp Türkiye ile birlikte Lübnan, Ürdün, Irak ve Avrupa'ya sığınan mültecilere yönelik yardım faaliyetleri gerçekleştiriyoruz. Temel yardımlar ve Suriye içerisinde kurduğumuz yetimhane, okul, su kuyusu, fırın, konteyner kent, mutfak, aşevi, değirmen, hastane gibi kalıcı eserlerle savaşın yıkıcı etkisini mağdur Suriyeliler üzerindeki hafifletmeye çalışıyoruz.

İHH Suriyeli mülteciler için 820.082.233₺ harcadı.

(Mart 2011 ile 31 Temmuz 2017 tarih aralığında)

Harcama yapılan ülkeler;

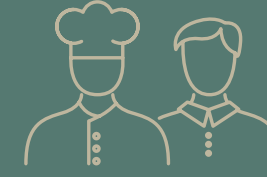
Suriye içerisindeki çalışmalarımız;

9

9 merkez ve ofisten koordine ediliyor.

Reyhanlı, Kilis, Şanlıurfa, Bab'ul-Hava, Bab'us-Selam koordine merkezlerimiz ve Yayladağı, Karkamış, Türkmendağı, Cerablus ofislerimiz toplamda 95 bin metrekare kapalı alana sahip 200 bin metrekarelik açık alana kurulu.

700

Merkez ve ofislerde personel ve gönüllü olarak yaklaşık 700 kişi çalışıyor.

Koordinasyon, yardım malzemesi depolama, medya, sivil savunma, acil yardım, arama-kurtarma, yetim koruma, dağıtım, ulaşım, eğitim, sağlık taraması, kalıcı eser inşası, insani diplomasi, ekmek ve yemek yapımı gibi iş kolları alanında uzman personelimiz ve gönüllülerce yürütülüyor.

92

92 partner kuruluş ile ortak çalışmalar yapılıyor.

Birçoğunun Suriye içerisinde İHH'nın kuruluşuna öncülük ettiği kurumlarla, yardımların ulaştırılmasında birlikte hareket ediliyor.

Mart 2011-Temmuz 2017 arasında İHH'nın çalışmalarıyla Suriye içerisinde;

750bin ekmek

Günde **750 bin** ekmek üretildi, **60 bin** kişilik yemek hazırlandı.

İhtiyaç sahipleri için hizmet veren 13 fırın ve 3 mutfağımız bulunuyor. Suriye içerisinde 48 fırına un ve yakıt, 27 mutfağa gıda ve yakıt desteği veriyoruz.

25çadır, 6konteyner kent

6 konteyner kent, **25** çadır kent kuruldu.

Ayrıca Türkiye tarafındaki Elbeyli ve Öncüpınar konteyner kentlerine 2.248 konteyner yerleştirdik. Suriye içerisinde kurduğumuz mülteci kentlerinde 150 binden fazla insan yaşıyor.

7bin yetim

Yetim Sponsorluk Sistemi'ne **7 bin** çocuk dahil edildi.

Suriye içerisinde kurduğumuz 11 yetim evinde 3 bin çocuk yaşıyor. Hatay, Kilis ve Şanlıurfa'da ağırlanan 10 bin yetim çocuğa ise düzenli yardım ulaştırıyoruz.

Savaşın yetim bıraktığı çocuklar için geliştirilen, dünyanın en büyük çocuk yaşam merkezi olan RAF-İHH Çocuk Yaşam Merkezi inşa edildi.

990 yetim çocuğun barınacağı çocuk yaşam merkezini Reyhanlı'da 100 dönüm arazi üzerine inşa ettik. Merkezin bünyesinde her biri 350 metrekare olan 55 evin yanı sıra üç okul, cami, sağlık ocağı, oyun alanları, kültür merkezi, kapalı spor salonu, rehabilitasyon merkezi, poliklinik binası, sanat atölyeleri, ekim-dikim amaçlı tarlalar, mesire alanı ve zeytinlik yer alıyor.

12bin TIR

12 bin TIR'dan oluşan temel ihtiyaç malzemeleri gönderildi.

2232esir

İnsani diplomasiyle **2.232** esir ve tutuklunun serbest kalması sağlandı.

60bin kurban

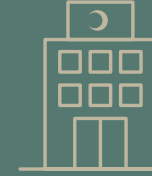
Her yıl yaklaşık **10 bin** Kurban hissesi ulaştırıldı.

1üniversite, 29okul

1 üniversite **29** okul açıldı, **347** okul desteklendi.

Azez'de 50 dönüm üzerine inşa ettiğimiz, 4 fakülteli, 2 bin öğrenci kapasiteli Şam Üniversitesi 2016 yılında öğrenim hayatına başladı.

7sağlık tesisi

7 sağlık tesisi ve mobil hastane kuruldu.

Mültecilere hizmet veren birçok hastaneye ultrason cihazı, tıbbi ekipmanlar, hasta yatakları, medikal malzemeler ve jeneratör ulaştırdık.

683

683 ambulans ve hasta nakil aracı gönderildi.

3

Sakat kalanlar için İstanbul, Hatay ve Şanlıurfa'da **3** protez merkezi kuruldu.

Protez merkezlerinde yılda 800 hastanın tedavi edilmesi planlanıyor.

25

25 TIR'lık ilaç ulaştırıldı.

Gönüllü doktorlarımızla Suriye içerisinde düzenli aralıklarla sağlık taramaları ve yayılan hastalıklara karşı aşı kampanyaları gerçekleştiriyoruz.

2itfaiye

2 itfaiye ve arama-kurtarma ekibi yetiştirildi.

İdlib ve Azez'de hizmet veren ekiplerin her biri 30 kişiden oluşuyor.

1,5milyon

1.5 milyon litre yakıt desteği verildi.

Dağıttığımız yakıt hastaneler, okullar, fırınlar, ambulanslar, su kuyuları ve çeşitli tesislerin jeneratörlerinde kullanılıyor.

36 su kuyusu, **16** su deposu açıldı.

780 mobil tuvalet, **640** seyyar banyo, **2** su arıtma ünitesi kuruldu.

LOJİSTİK ve KOORDİNASYON MERKEZLERİ

İHH'nın Suriye çalışmalarını yürüttüğü 9 lojistik ve koordinasyon merkezinde yaklaşık 700 kişi çalışıyor.

9 merkez ve ofis

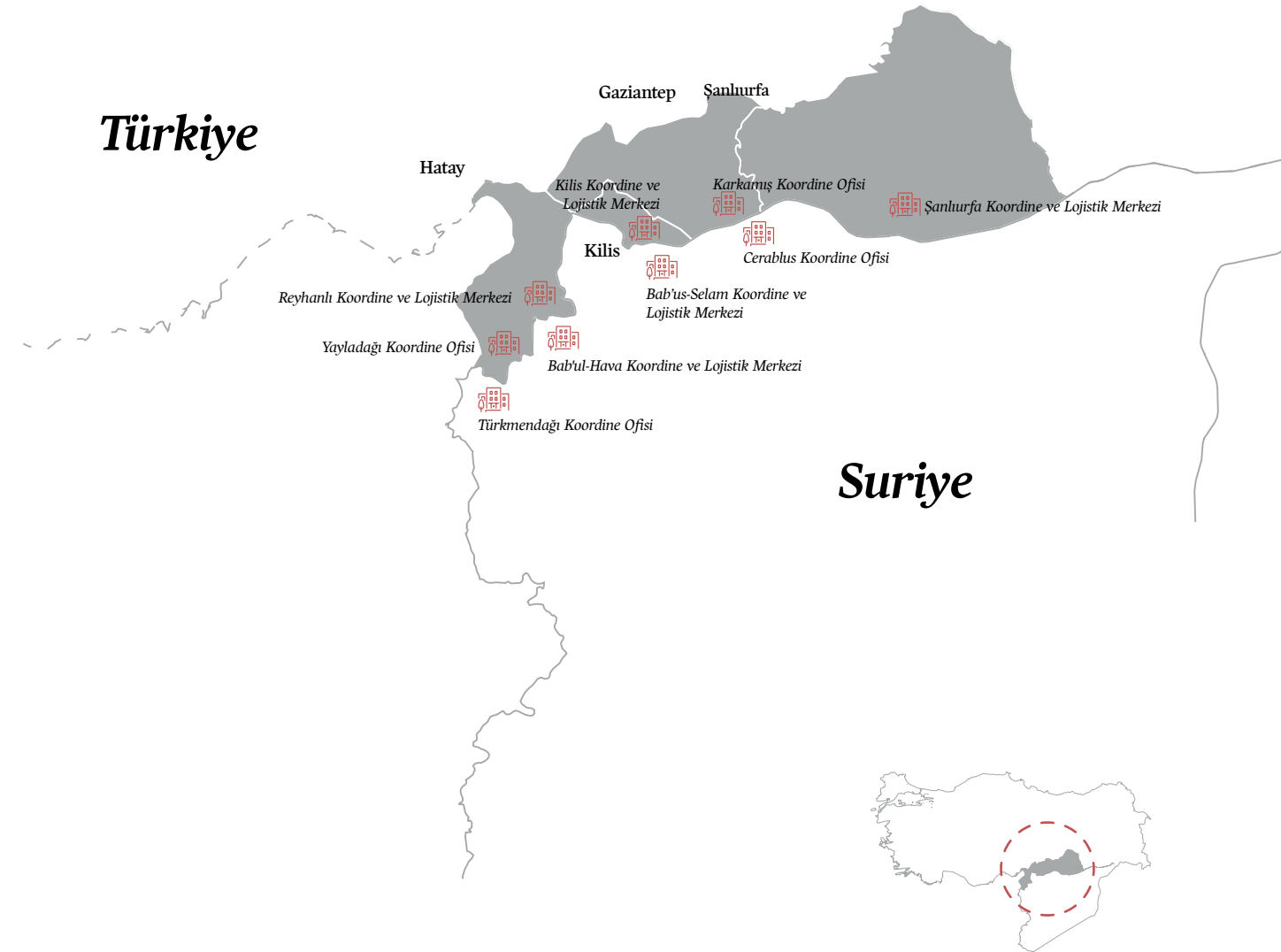

700 çalışan

Suriye çalışmalarımızı toplamda 200 bin metrekare açık alana, 95 bin metrekare kapalı alana sahip 9 ayrı merkez ve ofis aracılığıyla yürütüyoruz. Reyhanlı, Kilis, Şanlıurfa, Bab'ul-Hava, Bab'us-Selam'da bulunan koordine ve lojistik merkezleriyle Yayladağı, Karkamış, Türkmendağı ve Cerablus ofisleri bu merkezlerin koordinasyonunda hizmet veriyor. Bünyesinde fırın, aşevi, depo gibi yapıların da yer aldığı, insani yardımların koordine edildiği bu merkezler, diplomatik ve uluslararası toplantılara ev sahipliği yapma gibi görevler de üstleniyor.

Merkez ve ofislerimizde personel ve gönüllü olarak yaklaşık 700 kişi çalışıyor. Koordinasyon, yardım malzemesi depolama, medya, sivil savunma, acil yardım, arama-kurtarma, yetim koruma, dağıtım, ulaşım, eğitim, sağlık taraması, kalıcı eser inşası, insani diplomasi, ekmek ve yemek yapımı gibi iş kolları, alanında uzman personelimiz ve gönüllülerce yürütülüyor.

Türkiye

BARINMA HİZMETLERİ

İHH'nın kurduğu mülteci kentlerinde 150 binden fazla insan yaşıyor.

25 kurulan çadır kent

6 kurulan konteyner kent

En çok mülteci barındıran ülkeler arasında ilk sırada olan Türkiye'de yaklaşık 3 milyon Suriyeli mülteci yaşıyor. Türkiye'nin güney sınırlarında da çatışmalardan dolayı evlerinden ayrılmak zorunda kalıp sınıra doğru göç eden çok sayıda Suriyeli yaşıyor. Özellikle sınıra yakın bölgelerde yaşamaya çalışan Suriyeli mültecilerin barınma ihtiyaçları için hazırladığımız çadır ve konteyner kentler bulunuyor. Türkiye sınırının Suriye tarafında kurduğumuz 25 çadır kent ve 6 konteyner kent yer alıyor. *(Kurduğumuz 4 çadır kentin işletmesi AFAD'a devredildi.)*

Türkiye içerisinde Kilis'teki Elbeyli Konteyner Kenti'ne yerleştirdiğimiz 1.000, Öncüpınar Konteyner Kenti'ne yerleştirdiğimiz 1.248 adet çift katlı konteyner ile birlikte Suriye tarafında bugüne kadar kurduğumuz, tüm ihtiyaçlarını giderdiğimiz ve işletmesine devam ettiğimiz 27 mülteci yaşam alanında toplamda 4.644 konteyner, 11.382 çadır yer alıyor.

Ayrıca Suriye içerisinde kamp düzeninden farklı olarak, her biri tamamlandığında bir köy veya kasaba olabilecek evler inşa ediyoruz. Pilot proje olarak İdlip'te inşa ettiğimiz Rahmet köyünde 80 aile yaşıyor. İçerisinde pazar, okul, oyun parkı, mescit gibi sosyal alanların yer aldığı köydeki evlerin her biri 65 metrekare.

Bab'ul-Hava Mülteci Kampları (Reyhanlı)

Barınma Alanı	Çadır	Aile	Kişi
Nouri Sarmada	200	200	858
Salkın Kadımın	395	395	2.378
Salkın Samidun	500	500	2.500
Salkın Aidun	682	682	3.822
İmdat	105	105	712
Sadakataşı	105	105	565
Ummah	110	110	582
İhaa	286	286	1.925
Ataa	115	115	505
Şüheda	104	104	700
Keferhum	130	130	550
Bayır	100	100	500
Kemmune	165	165	890
Toplam	2.997	2.997	16.487

Bab'us-Selam Mülteci Kampları (Kilis)

Barınma Alanı	Konteyner	Çadır	Aile	Kişi
Bab'us-Selam (Eski)	100	1.482	1.748	9.445
Bab'us-Selam (Yeni)	-	1.454	1.621	9.596
Siccu	806	363	1.612	10.003
Reyyan	1.075	202	1.574	9.194
Bab'un-Nur	818	491	1.610	8.757
Bab'ul-İman	1.145	78	1.406	8.030
Şemmarin	700	230	930	5.470
Mukaveme	-	4.085	4.500	26.296
Toplam	4.644	8.385	15.001	86.791

150 bin insanın yaşam alanı

Dünya Bankası'nın 2017'deki raporuna göre Suriye'deki büyük savaştan dolayı evlerin üçte biri, hastane ve eğitim kurumlarının ise yarısı yerle bir oldu. Altı yılı geride bırakan bu yıkımın ekonomik zararı ise ürkütücü boyutlarda: 226 milyar dolar. Savaş şimdi sona erse bile ülkenin toparlanması uzun yıllar alacak.

2. Dünya Savaşı'ndan sonra en büyük zoraki yerinden edilmenin yaşandığı Suriye'de 450 binden fazla insan hayatını kaybetti. Yüz binlerce aile parçalandı veya tamamen yok oldu, milyonlarca insan yurdundan ayrılmak zorunda kalıp başka ülkelere sığınmak zorunda kaldı. Binlerce yıldır insanlara ev sahipliği yapan kadim şehirlerde yaşam alanları kalmadı.

Evlerinden ayrılmak zorunda kalıp hayatlarını kurtarmaya çalışan yüz binlerce insan çareyi güvenli olduğunu düşündükleri sınırlara doğru göç etmekte buldu. Türkiye sınırı en çok göç alan bölgelerden biriydi. İnsanlar yerleşim yerlerinin olmadığı tarlalara ve ovalara sığındı. İHH olarak özellikle bu bölgelerdeki ihtiyacı karşılamak adına, çatışmaların başladığı ilk günlerden bu yana evsiz kalan insanlar için güvenli bölgelerde barınma çözümleri uygulamaya devam ediyoruz. Kitlemel mülteci göçleri esnasında çadır kentler kuruyor, insanların hayatlarını daha düzenli sürdürbilmeleri için konteyner kentler inşa ediyoruz.

Türkiye içerisindeki kentlere verdiğimiz konteyner desteğinin yanı sıra Suriye içerisinde bugüne kadar inşa ettiğimiz 25 çadır kent ve 6 konteyner kentte 150 binden fazla insan yaşıyor. Kamp-ların günlük temel ihtiyaçlarının karşılanması, okulsuz kalan çocuklar için eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi ve psikolojik terapi çalışmaları başta olmak üzere sağlık hizmetlerinin yürütülmesi vakfımızın sorumluluğunda sürdürülüyor.

TEMEL İHTİYAÇ YARDIMLARI

İHH'nın fırınlarında Suriyeliler için her gün 750 bin ekmek üretiliyor.

13 kurulan fırın

48 desteklenen fırın

3 kurulan mutfak

27 desteklenen mutfak

12 bin TIR'lık ihtiyaç malzemesi

60 bin Kurban hissesi

1,5 milyon litre yakıt desteği

Suriye'deki savaş vahim bir insani krizin ortaya çıkmasına sebep oldu. Raporlara göre Suriye içerisinde 13.5 milyon insan temel ihtiyaç malzemelerine düzenli olarak ulaşamıyor. Kuşatma altındaki şehirlerde hayat mücadelesi veren yüz binlerce insanın durumu ise daha kötü.

Suriye'deki ihtiyaç sahipleri için hizmet veren 13 fırın ve 3 mutfağımız bulunuyor. Suriye içerisindeki 48 fırına un ve yakıt, 27 mutfağa gıda ve yakıt desteği veriyoruz. Bu vesile ile günde 750 bin ekmek üretiliyor, 60 bin kişilik yemek hazırlanıyor.

Savaşın başlangıcından bu yana İHH olarak Türkiye'den Suriye'ye 12 bin TIR'lık temel ihtiyaç malzemeleri ulaştırdık. Ramazan aylarında binlerce sofraya kuruldu, kumanyalar dağıtıldı; savaşın başlangıcından bu yana 60 bin Kurban hissesi ulaştırıldı. Suriye içerisindeki hastaneler, okullar, fırınlar, ambulanslar, su kuyuları ve çeşitli tesislerin jeneratörlerinde kullanılması amacıyla 1.5 milyon litre yakıt desteği verildi.

Günde 750 bin ekmek

Savaş, ülke içerisinde hayatlarını sürdürmek isteyen sivil insanların açlıkla mücadele etmelerine neden oldu. Artan fiyatlar insanların suya, ekmeğe ve yemeğe ulaşmasını imkansız kılıyor. Bölgedeki birçok fırın bombalarla vurulduğu için insanlar kamplarda ya da şehirlerde en çok temel gıda maddeleri olan ekmek ve suya ihtiyaç duyuyor.

Yoklukla mücadele eden bu insanların boğazlarından geçecek bir ekmek ve biraz yemek, onlara bir sonraki günü görebilmeleri için umut oluyor. Bu umuda ışık olabilmek için kurmuş olduğumuz fırınlarda Suriyeli ihtiyaç sahipleri için ekmek üretiyoruz.

Türkiye'nin dört bir yanından hayırseverlerin yardımıyla temin edilen unlar önce İHH'nın fırınlarına ulaştırılıyor. Fırınlara ulaştıktan sonra 24 saat hiç durmadan çalışan ekiplerce hamur haline getiriliyor. Üretim bandından geçen her ekmek Suriye'de savaşın ortasında yalnız başına kalan insanlar için üretiliyor. Poşetlenen ekmekler, öncelikli olarak kurmuş olduğumuz kamplarda yaşayan insanlara daha sonra da sıcak çatışmalarının yaşandığı bölgelere en zorlu koşullarda İHH personeli ve gönüllüleri tarafından ulaştırılıyor.

Ekmekten sonra en önemli ihtiyaç olan gıda malzemelerinin, evlerini kaybeden ve kamplarda yaşamak zorunda kalan insanlara yemek olarak ulaştırılması gerekiyor. Ekmek fırınları gibi sürekli çalışan mutfaklarımız tam da bu amaç için kuruldu. Sabit mutfaklarımız ve mobil aşevlerimiz sayesinde sınır bölgesindeki kamplarda zor koşullarda yaşamaya çalışan mültecilere sürekli olarak yemek ulaştırıyoruz.

Suriyeli mülteciler için fırınlarımızda günlük 750 bin ekmek üretiyor, mutfaklarımızda 60 bin kişilik sıcak yemek hazırlıyoruz.

YETİM ve TERAPİ ÇALIŞMALARI

İHH, Suriye içindeki 7 bin yetimin aylık düzenli ihtiyaçlarını karşılıyor.

7 bin sponsor olunan yetim

11 kurulan yetim evi

1 çocuk yaşam merkezi

2011'den bu yana devam eden savaştan en çok etkilenenlerin başında hiç şüphesiz çocuklar yer alıyor. Raporlara göre her üç Suriyeli çocuktan biri, yani yaklaşık 4 milyon çocuk çatışmalar başladıktan sonra doğdu. Halihazırda hem Suriye içinde yaşayan hem de komşu ülkelerde mülteci olarak hayatını sürdüren 8,4 milyon Suriyeli çocuk (tüm Suriyeli çocukların %80'inden fazlası) savaştan etkilenmeye devam ediyor. Üstelik bu çocukların çoğu eğitimden sağlığa, barınmadan gıdaya, psikolojik destekten güvenliğe kadar birçok konuda yardıma ihtiyaç duyuyor.

Suriye'deki savaştan dolayı 600 binden fazla çocuğun yetim kaldığı tahmin ediliyor. Suriyeli yetim çocuklar tıpkı dünyanın diğer yetimleri gibi madde bağımlılığı, zorla silah altına alınma, insan kaçakçılığı yanı sıra organ, fuhuş ve dilenci mafyaları tarafından tehdit ediliyor.

Dünyanın dört bir yanında korunmasız kalan yetim çocuklar için geliştirdiğimiz Yetim Sponsorluk Sistemi'ne Suriye'den 7 bin çocuk dahil edildi. Sisteme dahil ettiğimiz yetimlerin barınma, sağlık, eğitim, gıda, giyim gibi konulardaki ihtiyaçlarını düzenli olarak karşılıyoruz. Hayırsever bağışçılarımızın desteğiyle sponsor bulunan yetim sayısı ise gün geçtikçe artıyor.

Suriye içerisinde ve Türkiye'de sınıra yakın bölgelerde kurduğumuz 11 yetim evinde 3 bin çocuk yaşıyor. Yaşları oldukça küçük olan bu yetimlerin her ihtiyacı görevlilerimiz vasıtasıyla karşılanıyor. Türkiye içerisinde Hatay, Kilis ve Şanlıurfa'da kalan 10 bin yetim çocuğa düzenli yardım ulaştırıyoruz. Suriye içerisindeki yetimlere ulaştırdığımız dönemsel yardım çalışmaları ise devam ediyor.

Yetimlerin maddi ihtiyaçlarının karşılanması yanı sıra terapi çalışmaları da yürütüyoruz. Çatışmalar, bombalar, silah sesleri ve aile üyelerini kaybetmek çocukların duygu dünyasında derin yaralar açıyor. Büyük travmalar yaşamış çocuklar için gönüllü doktorlarımız çeşitli zamanlarda dönemsel terapi çalışmaları gerçekleştiriyor. Savaş mağduru 990 çocuğun barınması için inşa ettiğimiz RAF-İHH Çocuk Yaşam Merkezi de yetimlerin maddi, manevi ve ruhi ihtiyaçların giderilmesini amaçlıyor.

990 savaş mağduru çocuğun yeni evi

Suriye’de yaşanan iç savaşta 600 binden fazla ocuk yetim kaldı. Bu yetimler, insan kaçakçılığı ve organ mafyası gibi olumsuzluklarla karşı karşıya kalmanın yanı sıra, hak ettikleri sevgi ve şefkatten de mahrum.

Bu tehlikelerin ve tehditlerin farkında olan, yetim çocukların sıkıntılarını gidermeyi amaçlayan vakfımız, Katarlı kuruluş RAF ile yapılan ortak çalışma sonucu 15 Ramazan Dünya Yetimler Günü’ne tekabül eden 2 Temmuz 2015 tarihinde Hatay’ın Reyhanlı ilçesinde yetim çocuklar için geliştirdiği bu büyük projenin temelini attı. Savaşın yetim bıraktığı çocuklar için kurulan RAF-İHH ocuk Yaşam Merkezi 2 yıl süren inşa çalışmasının ardından 18 Mayıs 2017 günü hayata geçti.

990 yetim çocuğun yaşayacağı merkez yaklaşık 100 dönüm arazi üzerine kuruldu. 350 m2 alana sahip 55 evin her birinde 18 ocuk kalıyor. Bünyesinde  okul, cami, sağlık ocağı, oyun alanları, kültür merkezi, kapalı spor salonu, rehabilitasyon merkezi, poliklinik binası, sanat atölyeleri, ekim-dikim amaçlı tarlalar, mesire alanı ve zeytinlik bulunan ocuk Yaşam Merkezi sayesinde savaş mağduru çocukların bedeni ve ruhi yönden sağlıklı ve donanımlı bir şekilde yetiştirilmesini amaçlıyoruz. Her türlü ihtiyaçlarını ev ortamında karşılayarak travmalardan dolayı oluşan psikolojik sorunların giderilmesini hedefliyoruz.

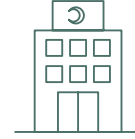

SAĞLIK ÇALIŞMALARI

İHH savaşın başlangıcından
bu yana Suriye'ye 25 TIR'lık
ilaç gönderdi.

25 TIR'lık ulaştırılan ilaç

7 açılan sağlık tesisi ve mobil hastane

683 ambulans ve hasta nakil aracı

3 açılan protez merkezi

2 itfaiye ve kurtarma ekibi

36 su kuyusu

16 su deposu

780 mobil tuvalet

640 seyyar banyo

2 su arıtma ünitesi

Suriye'deki küresel savaş insanların yerinden edilmesine sebep olduğu gibi en doğal yaşam hakkı olan sağlık hizmetlerini de tehdit ediyor. Yüzlerce sağlık merkezi ve hastane bombalamalar nedeniyle yerle bir oldu, doktorlar hayatını kaybetti. İlaçsızlık nedeniyle ameliyatlar insanlar uyuşturulmadan yapılar hale geldi. Suriyelilerin acil ilaç ihtiyacını giderebilmek amacıyla savaşın başlangıcından bu yana 25 TIR'lık ilaç ulaştırdık. Bununla birlikte 7 sağlık tesisi ve mobil hastane kuruldu. Mültecilere hizmet veren birçok hastaneye de ultrason cihazı, tıbbi ekipmanlar, hasta yatakları, medikal malzemeler ve jeneratör ulaştırdık. Gönüllü doktorlarımızla Suriye içerisinde düzenli aralıklarla sağlık taramaları ve yayılan hastalıklara karşı aşı kampanyaları gerçekleştiriyoruz. Altyapının çökmesinden kaynaklı hijyen problemlerinin önüne geçmek amacıyla da 36 su kuyusu, 16 su deposu açıldı; 780 mobil tuvalet, 640 seyyar banyo, 2 su arıtma ünitesi kuruldu.

Savaşın izlerini bedenlerinde taşıyanlar

Suriye’de savaş 7 yıldan beri devam ediyor. Bu yıkıcı savaşın ne zaman sonuçlanacağı ise belli değil. Ülkede ölümler her gün artıyor, aileler parçalanıyor. Bombardımanlardan, çatışmalardan ve evlerinin enkazından kendilerini kurtarıp hayatta kalabilenler ise savaşın ağır izlerini bedenlerinde taşıyor.

İHH ve Kuveyt Zakat House bu acımasız savaşta yaralanan, bedenlerinin herhangi bir parçasını kaybeden savaş mağdurlarının yeniden tutan eli, yürüyen ayağı olmak için yüksek teknolojili bir ortez protez merkezinin kurulmasına karar verdi. Bu vesileyle İstanbul, Şanlıurfa ve Hatay’da 3 ayrı protez merkezi kurduk.

Yaralanma sonucu sakat kalan Suriyeli savaş mağdurlarını incelemekle beraber, savaş dışı sebeplerle sakat kalmış, ortez protez temini imkanı olmayan ihtiyaç sahipleri de bu merkezlerden ücretsiz olarak faydalanabilecek. 3D tarayıcılar ile hastadan ölçü alınması ve 3D yazıcılar ile protez üretilmesi sayesinde özellikle merkezlerden uzakta olan, savaş bölgelerindeki mağdurlar için bu merkezler büyük kolaylıklar sağlıyor. Protez merkezleri vesilesiyle iki yılda bin hastaya ulaşmayı hedefliyoruz.

EĞİTİM FAALİYETLERİ

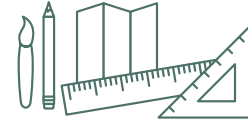
İHH Suriye içerisindeki 160 bin öğrenciye maddi ve lojistik destek ulaştırıyor.

1 açılan üniversite

29 açılan okul

347 desteklenen okul

160 bin desteklenen öğrenci

Sağlığın yanı sıra Suriye'de çöken bir diğer alan da eğitim. Uluslararası güçlerin milyonlarca insanın hayatını kaybetmesine, binlerce çocuğun yetim kalmasına sebep olduğu Irak işgali sonrası ortaya çıkan terör, eğitimsiz kalan nesilleri kullanarak Ortadoğu'yu tam bir ateş çemberine çevirmiş durumda. Bitmek bilmeyen Suriye Savaşı ise geleceğin muhtemel krizleri ve çatışmaların kaynağı olmaya aday. Eğitim sorununa çözüm olabilmek ve eğitimsizliğe karşı mücadele etmek adına Suriye içerisinde 1 üniversite, 29 okul açtık. 347 okuldaki yaklaşık 160 bin öğrenciyi ise maddi yönden destekliyoruz; onların eğitim materyallerini temin ediyoruz.

Geleceğin inşasına katkı

Suriye'deki savaş her alanda olduğu gibi eğitimde de büyük yıkıma neden oldu. Çatışmaların hakim olduğu bölgelerde eğitim faaliyetlerinin devam etmesi oldukça zor. Okullar bombalandı, eğitimciler göç etti, milyonlarca öğrencinin eğitim hayatı yarıda kaldı. Raporlara göre 2.8 milyon Suriyeli çocuk okulla hiç tanışamazken savaş başladığından bu yana yaklaşık 100 bin öğrenci üniversiteden ayrıldı. Bu durum sadece Suriye'nin değil, bölgenin geleceğinin karanlığa sürüklendiği anlamına geliyor.

İHH olarak bulunduğumuz her bölgede eğitim faaliyetlerini desteklediğimiz gibi Suriyeli öğrencilerin de eğitim ihtiyaçlarını karşılamak ve savaşın yıktığı hayalleri gerçekleştirmek için gayret gösteriyoruz. Mülteci kamplarında ve Suriye'nin farklı bölgelerinde her yaş grubu için çeşitli okullar kurduk. 2015 yılında ise Suriye'nin kuzeyindeki Azez'de Şam Üniversitesi'nin temellerini attık.

2016'nın eylül ayında eğitime başlayan, 400'den fazla öğrencinin eğitim gördüğü üniversite yaklaşık 5 bin dönüm arazi üzerine kurulu. Şam Üniversitesi; Mühendislik Fakültesi, Siyasi Bilimler Fakültesi, Hukuk ve İlahiyat Fakültesi, İşletme ve Ekonomi Fakültesi olmak üzere 4 temel fakülteden oluşuyor. Savaş ortamının zorlu şartlarına rağmen eğitime devam etmek isteyen gençlerin her açıdan desteklendiği, yurt hizmetinin de yer aldığı üniversitede burslu eğitim veriliyor. Şam Üniversitesi vesilesiyle ülkede silahların değil aklın, bilginin ve marifetin üstün olacağı bir gelecek inşa etmeyi hedefliyoruz.

İNSANİ DİPLOMASİ ÇALIŞMALARI

Suriye içerisinde rehin tutulan
2.232 kişi İHH'nın insani diplomasi
girişimleriyle özgürlüğüne kavuştu.

2232 kurtarılan esir

Savaş ve kriz bölgelerinde çatışan taraflar arasında hakemlik ve arabuluculuk yapmanın yanı sıra hukuksuzca tutuklanan, rehin alınan suçsuz ve masum insanların hayatların kurtarılması için de diplomatik çalışmalar yürütüyoruz. ECOSOC, OCHA, UNRWA, UNHCR, OIC, OICHF, MSF, Kızılay, AFAD gibi kuruluşlarla da bilgi paylaşımı ve işbirliği yapıyoruz. Suriye krizi hakkında dünyanın çeşitli yerlerinde sunumlar yapıyor ve toplantılara katılıyoruz.

İHH'nın Suriye'de gerçekleştirdiği insani diplomasi faaliyetlerinin ana başlıkları şöyle:

- Savaşı, katliamları ve ölümleri engellemek
- Kuşatma altında yaşayan sivillere insani yardım ulaştırmak
- Kuşatma altındaki sivil ve yaralıları tahliye etmek
- Suriye içerisinde kaçırılan yerli ve yabancı savaş esirlerini özgürleştirmek
- Muhalif grupların arasındaki krizlerde arabuluculuk yaparak çatışmaları başlamadan bitirmek
- Savaş sırasında yaşanan insan hakları ihlallerini dünyaya duyurmak
- Uluslararası kuruluş ve mekanizmalara Suriyeli mazlumların sesini duyurmak

Savaşın başlangıcından bu yana, başta Suriyeliler olmak üzere alıkonulan pek çok ülke vatandaşı vakfımızın girişimleriyle özgürlüklerine kavuşturuldu. Bunların arasında 2.138 Suriyeli, 70 İranlı, 10 Türk, 2 Alman, 1 Afgan, 1 Kuveytli, 2 Ukraynalı, 4 İsveçli, 2 Polonyalı, 2 Çekli bulunuyor.

- 2013 yılında Suriye cezaevlerinde tutulan 2.130 Suriyeli sivil ile muhalif güçlerin elinde tutulan 48 İranlı İHH'nın arabuluculuğunda serbest bırakıldı.
- 2015'in son günlerinde İdlip'e bağlı Fua'da, etrafı Suriyeli muhaliflerle çevrili ve çoğunluğunu Esed yanlılarının oluşturduğu yaralıları, Şam kırsalında etrafı Esed güçleri tarafından çevrili Zebadani'deki yaralı muhaliflerle eş zamanlı olarak takas edildi. Fua'dan, 107 yaralı, 6 yatalak hasta ve 125 refakatçi, Zebadani'den ise 60 hasta ve 66 refakatçi çıkarıldı. Zebadani'deki yaralıları Lübnan üzerinden Türkiye'ye getirildi. Saldırı altındaki bölgelerden çıkarılan yaralıları, İHH'nın girişimleri sonucu, Türkiye ve Lübnan hükümetlerinin fiili olarak, OCHA, ICRC ve SARC kurumlarının katkıları ile tedavi olmaları için Türkiye ve Lübnan'a nakledildi.
- 2016'nın son aylarında kuşatma altındaki Halep'e insani koridor açmak için İHH'nın çağrısı ve organizasyonuyla yola çıkan "Halep'e Yol Açın" konvoyuna 5 binden fazla araç ve 40 bin yolcu katıldı. İHH, Birleşmiş Milletler (BM) ve diğer paydaşların insani diplomasi görüşmeleriyle birlikte Türkiye'nin girişimleri sonucu 45 bin kişi güvenli bölgelere tahliye edildi.
- 2017 yılında kuşatma ve bombardıman altında yaşam mücadelesi veren 15 bin civarı Waer mahallesi sakini güvenli bölgelere tahliye edildi.
- 2017'de Lübnan Arsel bölgesinden Suriye'nin İdlip kentine 7.775 civarı kişinin tahliyesine İHH olarak refakat edildi ve lojistik destek verildi.
- 2017 yılında Suriyeli muhalifler ile Beşşar Esed rejimi arasında varılan anlaşma kapsamında Madaya ve Zabadani'den 61 otobüsle gelen 2 bin 520 kişi acil yardım malzemeleri ile karşılandı. İlk etapta ailelerin bir kısmı, İdlip merkezinde İHH tarafından kurulan geçici barınma merkezlerine yerleştirildi.

“Halep’e Yol Açın” konvoyu

Suriye’de insani diplomasi faaliyetleriyle de sahada aktif rol alıyoruz. 2016 yılının son günlerinde Suriye rejimi ve destekçilerinin kuşatma altına aldığı, insani yardımların bile girişine izin verilmeyen Halep’te mahsur kalan siviller, büyük bir katliamla karşı karşıya kalmıştı. Kuşatma altındaki Halep’e insani koridor açmak için vakfımızın çağrısı ve organizasyonuyla yola çıkan “*Halep’e Yol Açın*” konvoyuna 5 binden fazla araç ve 40 bin yolcu katıldı. İHH, Birleşmiş Milletler (BM) ve diğer paydaşların insani diplomasi görüşmeleriyle birlikte Türkiye’nin girişimleri sonucu 45 bin kişi güvenli bölgelere tahliye edildi.

Konvoyun yolculuğu boyunca Türkiye’nin dört bir yanından Halepli mazlumlara ulaştırılmak üzere 1.208 yardım TIR’ı hazırlandı. Katılımcıların yanında getirdiği acil yardım malzemeleri ile birlikte toplanan bu yardımları güvenli bölgelere tahliye edilen mültecilere yüzlerce gönüllümüz vasıtasıyla hızla ulaştırdık. Yeni inşa ettiği çadırkentlere ulaştırılan yardım malzemelerinin arasında temel gıda ihtiyaçları, temizlik ürünleri, kışlık elbise ve ayakkabılar, battaniyeler ve çadırlar yer aldı.

Dünya kamuoyunda geniş yankı bulan konvoy Birleşmiş Milletler’in de gündemindeydi. BM Suriye Özel Temsilcisi Staffan de Mistura’nın danışmanı Jan Egeland, Suriye’deki ateşkes ve tahliyeler için “*Başta İHH olmak üzere, tüm Türk sivil toplum kuruluşları bu tahliye operasyonunda çok çok önemli işlere imza atıyor. İHH büyük işler yaptı.*” dedi.

DESTEK VEREN KURULUŞLAR

Vakfımız Suriye çalışmalarını yürütürken Türkiye içindeki yüzlerce sivil toplum kuruluşu ve kurumla birlikte uluslararası kuruluşlarla da işbirliği halinde çalışıyor.

İHH’nın çeşitli alanlarda Suriye çalışmaları için işbirliği yaptığı kurumlardan bazıları:

- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (*AFAD*)
- Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi (*UNOCHA*)
- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (*UNHCR*)
- Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Örgütü (*WHO*)
- İslam İşbirliği Teşkilatı (*OIC*)
- İslam İşbirliği Teşkilatı İnsani Fonu (*OICHF*)
- İnsani Forum (*THF*)
- Türk Kızılayı
- Uluslararası Kızılhaç Komitesi (*ICRC*)
- Memur Sendikaları Konfederasyonu (*MEMUR-SEN*)
- HAK-İŞ Konfederasyonu
- Uluslararası Doktorlar Birliği (*AID*)
- International Islamic Charity Organization (*IICO*) - *Kuveyt*
- Social Reform Society (*Rahme Alemiye*) - *Kuveyt*
- Al-Najat Charity Society - *Kuveyt*
- Sheikh Abdullah Al Nouri Charity Society - *Kuveyt*
- Zakat House - *Kuveyt*
- Qawafil For Relief & Development - *Kuveyt*
- Sheikh Eid Charitable Association (*EID*) - *Katar*
- Katar Charity - *Katar*
- Munazzamat Dawa Islamiya - *Katar*
- Sheikh Thani Bin Abdullah Foundation For Humanitarian Services (*RAF*) - *Katar*
- Reach Out To Asia (*ROTA*) - *Katar*
- Afif Charity - *Katar*
- King Salman Foundation - *Suudi Arabistan*
- Selam Foundation - *Suudi Arabistan*
- Islamic Development Bank - *Suudi Arabistan*
- Al Eslah Society - *Bahreyn*
- Tarbiyya Islamiya - *Bahreyn*
- Islamic Society - *Bahreyn*
- WHH-Deutsche Wlthungerhlif E.V - *Almanya*
- Women And Health Alliance (*WAHA*) - *Fransa*
- Al Imdaad Foundation - *Güney Afrika*
- Darul Islam Zakah Fund - *Güney Afrika*
- Jamiatul Ulama (*SA*) - *Güney Afrika*
- Jamiatul Ulama (*KZN*) - *Güney Afrika*
- Two Lights Foundation - *Güney Afrika*
- Channel Islam Int. (*CII*) - *Güney Afrika*
- Salaam Media - *Güney Afrika*
- Human Appeal - *İngiltere*
- Ummah Welfare Trust - *İngiltere*
- Wise Welfare - *İngiltere*
- UK Islamic Mission - *İngiltere*
- Olive Grove Foundation - *İngiltere*
- Al Mustafa Welfare Trust - *İngiltere*
- Islamic Ansaar Foundation - *İngiltere*
- Danish Muslim Aid - *Danimarka*
- Viomis Aid Denmark - *Danimarka*
- Dets Islamic - *Danimarka*
- Norwegian Church Aid - *Norveç*
- Human Appeal International - *Avustralya*
- Muslim Aid - *Avustralya*
- Aksi Cepat Tanggap (*ACT*) - *Endonezya*
- Yayasan Pos Keadilan Peduli Ummat (*PKPU*) - *Endonezya*
- Yayasan Rumah Zakat Indonesia - *Endonezya*
- Badan Agama & Pelajaran Radin Mas (*BAPA*) - *Singapur*
- Pomozi - *Bosna-Hersek*
- Solidarnost Udruzenje Bihac - *Bosna-Hersek*
- Irshad And Islah - *Cezayir*

YAYINLAR

Rapor

1. 2011-2012 İHH Suriye Faaliyet Raporu (2012)
2. 3. Yılında Suriye Krizi (2013)
3. 2011-2014 İHH Suriye Faaliyet Raporu (2014)
4. Komşuda Kriz: Suriyeli Mülteciler (2014)
5. Suriyeli Kadınlar: Bitmeyen Acılar, Kaybolmayan Umutlar (2015)
6. Uluslararası Güçlerin Suriye Politikası (2016)
7. Suriye Eğitim Raporu (2014)
8. Sığınmacıların Korunmasına Yönelik Türk Sivil Toplum Kuruluşları (2014)
9. Suriye: Küresel ve Bölgesel Kaostan Beslenen İç Savaş (2015)
10. The Level of Post Traumatic Stress Disorder among Syrian Refugees (2015)
11. 6. Yılında Suriye İç Savaşı (2016)
12. Rusya-Suriye İlişkileri ve Ortadoğu Krizlerine Etkisi (2016)
13. Esed'in Yargılanması (2016)
14. AB-Türkiye İlişkileri ve Suriye Krizi (2017)
15. Suriye'de İhlaller ve Halep Raporu (2017)
16. The Role of Social Networks in the Movement of Syrian Refugees to Neighbouring Countries (2017)

Belgesel

1. Bekleyiş (2013) / Yönetmen: Emre Karapınar
2. Halep'in Sesi (2013) / Yönetmen: Emre Karapınar
3. Haykırış (2013) / Yönetmen: Tülay Gökçimen
4. Suriye Zindanlarında 24 Saat (2014) / Yönetmen: Tülay Gökçimen
5. Ev (2014) / Yönetmen: Orhan Dede
6. Savaşın Çocukları (2015) / Yönetmen: Tülay Gökçimen
7. Rağmen (2016) / Yönetmen: Emre Karapınar
8. Misafir (2017) / Yönetmen: Orhan Dede
9. Bir Gün Mutlaka (2017) / Yönetmen: Orhan Dede

1992 yılından bu yana

5 kıtada, 135 ülke ve bölgede

din, dil, ırk, millet ve mezhep ayrımı yapmaksızın yürüttüğümüz çalışmalara
destek veren gönül dostlarımıza şükranlarımızı sunarız.

İyilik her zaman her yerde

*İyilik her zaman
her yerde*